

عنوان مقاله: خشونت خانگی در دوره اپیدمی کوید 19: یک مطالعه مروری

نام نویسندگان و وابستگی سازمانی: فاطمه باباپورکامی^۱، الهام باوفا^۱، سحر رسول پور^۱، مژگان فیروزبخت^۲

۱- کمیته تحقیقات دانشجویی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی بابل- ایران ۲- مرکز تحقیقات جامع سلامت، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی بابل- ایران

مقدمه: شیوع بیماری کوید-۱۹ استرس شدیدی بر سیستم بهداشتی و جامعه وارد نمود. از آنجا که روش درمانی و یا پیشگیری قطعی برای بیماری در دسترس نبود، تنها راه مقابله با بیماری اتخاذ روشهایی با هدف جلوگیری از انتشار و گسترش بیماری بود. این روش ها شامل: ماندن در خانه، حفظ فاصله اجتماعی، تعطیلی مدارس و حتی بسیاری از مشاغل، مسافرت نرفتن، عدم شرکت در مجامع خانوادگی و یا اجتماعی و مذهبی بود. این اقدامات اگر چه باعث پیشگیری از گسترش بیماری می شود، ولی کاهش تعاملات اجتماعی به همراه استرس و نگرانی از ابتلا بیماری ناشناخته تاثیرات منفی بر سلامت افراد دارد. یکی از این تاثیرات منفی افزایش شیوع خشونت خانگی است. خشونت خانگی به مفهوم هر گونه سوء رفتار (جسمی، روانی، جنسی) نسبت به افراد خانواده که اغلب زنان، کودکان، سالمندان و یا افراد بیمار خانواده می باشند اطلاق می شود. در این مطالعه منظور از خشونت خانگی سوء رفتار (جسمی، روانی، جنسی) با زنان است. به نظر می رسد که یکی از پیامدهای روانشناختی قرنطینه و حبس خانگی افزایش خشونت خانگی باشد. قبل از همه گیری کوید ۱۹ از هر سه زن یک زن در طول زندگی خود حداقل یکی از انواع خشونت را تجربه می کند، مطالعات همه گیر شناسی افزایش میزان خشونت خانگی را در کشورهای مختلف بین ۱۰ تا ۵۰ درصد گزارش نموده اند. در ایران اطلاعاتی از افزایش میزان خشونت خانگی در اپیدمی کرونا در دسترس نیست. عوامل خطر خشونت خانگی در طول این بیماری همه گیر شامل قرنطینه طولانی مدت، ترس از سرایت بیماری، استرس، آشفتگی اطلاعاتی در مورد بیماری و جوانب آن در شبکه های اجتماعی، کاهش دسترسی به خدمات، ناامیدی، خستگی و فرسودگی، درآمد ناکافی، اطلاعات نابسند، بیکاری، ضررهای مالی و محدودیت در حمایت های اجتماعی هستند. حضور طولانی مدت همسران در خانه سبب تشدید اختلافات قبلی، افزایش حساسیت نسبت به کمبودها و نقص های زندگی زناشویی می شود. گ از طرفی افزایش مصرف مواد مخدر و الکل در طی اپیدمی کرونا جهت رویارویی با استرس و اضطراب ناشی از شرایط بیماری کوید ۱۹، احتمال خشونت خانگی را افزایش می دهد. مطالعات متعدد بیانگر ارتباط اختلالات روانی و رفتاری (اضطراب، افسردگی، افزایش احتمال خودکشی، اختلالات شخصیتی) هم در زنان و مردان بوده است. شناسایی عوامل مستعد کننده خشونت زمینه مناسبی برای آموزش و مقابله با اثرات نامطلوب خشونت در خانواده را فراهم می کند. این مطالعه مروری با هدف شناسایی عوامل خطر و شیوع خشونت خانگی در دوره اپیدمی کووید ۱۹ انجام شد.

روش کار:

یافته ها: نتیجه مطالعات انجام شده بیانگر افزایش میزان خشونت خانگی در دوران اپیدمی کووید ۱۹ بود. عوامل مختلف مرتبط با افزایش خشونت بر اساس مطالعه انجام شده شامل موارد زیر بود: عوامل اقتصادی (فقدان درآمد، اخراج از کار و وابستگی اقتصادی، ناتوانی در تحقق تعهدات مالی)، عوامل اجتماعی (سن پایین، فقدان حمایت اجتماعی، سابقه خشونت قبل از اپیدمی کوید ۱۹)، قرنطینه طولانی مدت، اضطراب ناشی از بیماری کوید ۱۹ بود. ریسک فاکتورهای بیان شده شامل: خشونت خانگی زنان، سیاهپوست، بیکاری، وضعیت اقتصادی پایین، بیماری مزمن و بیماری روانی و معلولیت، مصرف الکل و مواد مخدر بود.

این مطالعه مروری با هدف تعیین شیوع خشونت خانگی و عوامل زمینه ساز آن در دوره اپیدمی کوید ۱۹ صورت گرفت. مقالات منتشر شده در منابع خارجی و داخلی مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور مطالعات انجام شده بر خشونت خانگی در دوره اپیدمی کووید ۱۹ سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ (۲۰۲۰-۲۰۲۲) در منابع فارسی و خارجی مورد بررسی قرار گرفت. مطالعه مروری با جستجوی جامع در بانک های اطلاعاتی SID، Noormags، Civilica، Science Direct، PubMed، Springer و Google Scholar صورت گرفت. جهت جستجو از کلید واژگان کووید ۱۹، خشونت خانگی، خشونت نسبت به شریک صمیمی، تعارضات زناشویی استفاده شد. در نهایت تعداد ۶ مقاله جهت این مطالعه مورد بررسی قرار گرفت.

بحث و نتیجه گیری:

قرنطینه اگر چه میتواند باعث کاهش انتقال بیماری شود، اما با تاثیرات مخرب روانشناختی بسیاری همراه است. در طول قرنطینه، ارتباط اجتماعی قربانی با دوستان و خانواده کاهش مییابد و در نتیجه امکان ایجاد یک شبکه حمایتی مناسب توسط قربانی، از بین میرود. علاوه بر این، مراقبت از فرزندان و اعضای مسن و بیمار خانواده در عین حال که زنان را در معرض خشونت روانی قرار میدهد، توانایی آنان را برای مقابله با فرد پر خاشاکر محدود میسازد. بنابراین، قرنطینه و الزام به حضور طولانی مدت زوجین در کنار یکدیگر میتواند خانه را به مکانی بسیار خطرناک برای قربانیان خشونت خانگی تبدیل کند. مشکلات اقتصادی ناشی از این بیماری همه گیر به دلیل افزایش فشار مالی و عدم حمایت اجتماعی میتواند حتی در خانواده های که سابقه خشونت وجود نداشته است، موجب خشونت شود. بنابراین به نظر میرسد از دست دادن شغل و ناامنی مالی از طریق تحمیل استرس و فشار روانی زمینه بروز خشونت خانگی را فراهم میسازد، به گونه ای که میزان خشونت در بین زوجین با استرس زیاد در مقایسه با زوجین با استرس کم بیشتر میباشد. قرنطینه و سایر شرایط انزوای اجتماعی با سوء مصرف الکل، افسردگی و علائم استرس پس از آسیب همراه هستند. مصرف افراطی الکل و دیگر مواد روانگردان و اقدام به خشونت خانگی توسط محققان به عنوان یک علت و معلول در نظر گرفته میشوند. سوء مصرف مواد به همراه عوامل استرسزای اقتصادی مرتبط با بیماری کووید ۱۹ دستاویزی در اختیار مرتکبین خشونت قرار میدهد تا رفتار خشونت آمیز خود را توجیه کنند.